

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Zuzany Bystřické a soudců
Lubomíra Majerčíka a Mariana Kokeše v právní věci

žalobce: **město Habry**, IČ: 00267422
se sídlem Žižkovo náměstí 66, Habry
zastoupen advokátem JUDr. Lubomírem Málkem,
se sídlem Horní 6, 580 01 Havlíčkův Brod

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha

o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu ze dne 3. 8. 2022, č. j. MV-213450-12/AS-2021,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. V nyní projednávané věci byl žalobce uznán v záhlaví uvedeným rozhodnutím (dále „*napadené rozhodnutí*“) vinným z přestupku podle § 74 odst. 10 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění účinném od 24. 4. 2019 do 23. 7. 2021. Dopustit se ho měl tím, že ve smyslu § 8 odst. 2 téhož zákona neprovedl

skartační návrh ve vztahu k pamětní knize města Habry, časový rozsah 1836 – 1996 (dále „*pamětní kniha*“).

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

2. Žalobce předně nesouhlasí, jak se žalovaný vypořádal s jeho odvolacími námitkami, na které navíc nedostatečně reaguje. Skutkový stav proto nebyl spolehlivě zjištěn a právní hodnocení bylo nesprávné.
3. Podle § 74 odst. 10 zákona o archivnictví a spisové službě se původce nebo jeho právní nástupce dopustí přestupku tím, že neprovede skartační řízení nebo neumožní dohled na provádění skartačního řízení a výběr archiválií v tomto řízení. Z toho lze vyvozovat pouze závěr, že původce se přestupku může dopustit pouze tehdy, pokud má ve svém držení dokument určený k výběru za archiválii. Ve vztahu k pamětní knize bylo prokázáno, že žalobce měl knihu ve svém držení v roce 2011, avšak po tomto roce držení prokázáno nebylo, až do doby, kdy pamětní knihu měl žalobce opět k dispozici a předal ji Policii ČR v roce 2021. Žalovaný nesprávně uvedl, že přestupek byl naplněn tím, že žalobce správnímu orgánu neumožnil vybrat pamětní knihu za archiválii prostřednictvím skartačního řízení s odkazem na skutečnost, že za provedení skartačního řízení odpovídá veřejnoprávní odpůrce. Žalovaný se však nezabýval tím, že žalobce přinejmenším od roku 2014 knihu neměl. V takovém případě je třeba podle § 9 odst. 2 vyhlášky č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby, ve znění účinném do 31. 12. 2021, vyhotovit ztrátový dokument. To však žalobce neučinil, neboť do doby provedení první kontroly v roce 2018 žalobce nevěděl o vlastnictví knihy vzhledem k tomu, že nebyla uvedena v jeho majetkové evidenci. Proto je argumentace o nevytvoření ztrátového dokumentu bezpředmětná. To samé platí i o tvrzení, že pokud by žalobce řádně vedl evidenci dokumentů, musel by vědět, kde se kniha nachází. To je možné připustit u nově vzniklých dokumentů, nikoliv u historických dokumentů, jejichž vznik je datován do první poloviny 19. století, a nemohl tak být evidován v rámci spisové služby.
4. Vzhledem k tomu, že byla pamětní kniha nalezena před sídlem žalobce, musí být už jenom tímto prokázané, že po určitou dobu ji neměl ve své dispozici. Žalovaný se navíc nijak nepokusil vyvrátit tvrzení o tom, že pamětní knihu žalobce neměl minimálně od roku 2014. Nelze přitom oponovat tvrzením, že žalobce nedoložil ztrátový dokument. V přestupkovém řízení musí zjistit skutkový stav správní orgány. Zcela nedostatečný je potom závěr, že žalobce je vinen, protože nepředložil dokument, kterým nedisponoval a k jehož předložení nebyl vyzván.
5. Prvostupňový správní orgán nadto vycházel při hodnocení věci ze závěrů oznamovatele Státního okresního archivu Havlíčkův Brod, který je jeho organizační složkou, a tvrzeními žalobce se nezabýval. V době kontroly ze strany okresního archivu žalobce neměl pamětní knihu k dispozici. O jejím umístění nevěděl a ani netušil, že knihu má mít město ve svém vlastnictví. Žalovaný považoval navržené důkazy za irelevantní s tím, že význam by měly až tehdy, pokud by se jednalo o neuchování dokumentu, nikoliv neumožnění výběru archiválie. S tím nelze souhlasit, neboť dovozovat přestupek nelze ze skutečnosti, že žalobce neumožnil výběr archiválie a neprovedl skartační řízení, neboť pamětní knihu žalobce neměl. Bylo by možné tvrdit, že se žalobce dopustil přestupku podle § 74 odst. 6 zákona o archivnictví, nikoliv však podle § 74 odst. 10 tohoto zákona. S ohledem na promlčecí lhůtu

by však takový přestupek nebylo možno postihnout. Navíc okresní archiv měl několik možností, kdy mohl provést výběr knihy – zejména během kontroly v roce 2011.

6. Závěrem žalobce navrhl, aby soud zrušil napadené rozhodnutí a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. Pokud by soud napadené rozhodnutí nezrušil, žalobce navrhl, aby upustil od uloženého správního trestu, nebo jej snížil.

III. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný odkázal na obsah správního spisu a odůvodnění správních rozhodnutí, přičemž zjištění skutkového stavu považuje za úplné a správné. K tvrzení žalobce, že knihu neměl ve svém držení, žalovaný sdělil, že žalobce jako veřejnoprávní původce je povinen uchovávat a umožnit výběr archiválií ze všech vlastních i doručených dokumentů podle § 3 odst. 1 písm. f) zákona o archivnictví, a to včetně dokumentů svých právních předchůdců, jde-li o dokumenty, ke kterým měli tuto povinnost již předchozí původci dle § 3 odst. 3 téhož zákona. Pamětní knihu, jejíž nejstarší záznam spadá do roku 1836, měl žalobce ve své dispozici minimálně od roku 1996, kdy v tomto roce do ní žalobce učinil poslední záznamy. Pokud žalobce tvrdí, že minimálně od roku 2014 knihu neměl, skartační řízení mohl přesto provést v letech 2007 až 2014, ale neučinil tak. Ani později od data nálezu knihy v roce 2021 ji nezahrnul mezi dokumenty uvedené ve skartačních návrzích, jimiž je zahajováno skartační řízení dle § 8 odst. 2 zákona o archivnictví. Archivy přitom nemají povinnost vyzývat veřejnoprávní původce k provedení skartačních řízení.
8. K možnosti spáchání přestupku podle § 74 odst. 6 archivního zákona, tj., že by žalobce spáchal přestupek neuchování dokumentu, žalovaný uvedl, že napadené rozhodnutí bylo vydáno dne 3. 8. 2022, tedy více jak 13 měsíců od nálezu pamětní knihy. Žalovaný nemohl trestat žalobce za neuchování knihy, která v době odvolacího řízení neexistovala.
9. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil.

IV. Posouzení věci soudem

10. Soud za splnění podmínek pro rozhodnutí ve věci bez nařízení ústního jednání (§ 51 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“) přezkoumal v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) napadené rozhodnutí žalovaného a dospěl k závěru, že žaloba **není důvodná** (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
11. Moravský zemský archiv v Brně rozhodl dne 27. 5. 2022, č. j. MZA 8162/2022, tak, že žalobce je vinen z přestupku podle § 8 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve spojení s § 74 odst. 10 zákona o archivnictví, v tehdy účinném znění, kterého se měl dopustit tím, že od roku 2007 do 10. 3. 2021 neprovedl skartační řízení u pamětní knihy po uplynutí skartační lhůty. Za spáchaný přestupek mu byl uložen trest v podobě správní pokuty ve výši 60 000 Kč a povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou ve výši 1 000 Kč. K řízení o přestupku přistoupil správní orgán na základě kontroly, kterou u žalobce v roce 2018 provedl Státní okresní archiv Havlíčkův Brod, jejímž předmětem bylo mj. splnění povinnosti uchovávat dokumenty a umožnit výběr archiválií, podrobnosti provádění výběru archiválií ve skartačním řízení a ukládání a evidence dokumentů. Na základě této kontroly a provedení dokazování následně v průběhu správního řízení prvostupňový správní orgán zjistil, že k uplynutí skartační lhůty došlo v roce 2007, přičemž žalobce v rozporu se zákonem o archivnictví, neprovedl skartační řízení u pamětní knihy, resp. nenavrhl ji ke skartaci. Tento protiprávní stav dle zjištění

správního orgánu udržoval až do roku 2021. Správní orgán se dále věnoval tvrzení žalobce, že v roce 2014 došlo ke ztrátě pamětní knihy, která byla nalezena až v roce 2021 před budovou obecního úřadu, kam ji položila neznámá osoba. Nicméně uzavřel, že žalobce přesto udržoval protiprávní stav od okamžiku uplynutí lhůty až do roku 2021, kdy se pamětní kniha dostala do dispozice správního orgánu převzetím od Policie ČR na základě protokolu o vydání věci ze dne 17. 6. 2021. Správní orgán tvrdil, že až v této době došlo k odstranění protiprávního stavu a ztráta knihy neměla na trestnost činu žalobce vliv. Žalobce nicméně nepovažuje zjištěný skutkový stav za dostatečně prokázaný a jádrem jeho žalobní argumentace je tvrzení, že pamětní knihu minimálně od roku 2014 neměl ve své dispozici, neboť mu nebylo známo, kde se pamětní kniha nachází. Tímto se snažil vysvětlit, že ji nemohl ke skartačnímu řízení navrhnout.

12. Správní orgány dospěly k závěru, že žalobce se dopustil spáchání přestupku, neboť po uplynutí skartační lhůty nenavrhł pamětní knihu ke skartaci. Krajský soud se v rámci žalobních námitek proto zabýval tím, zda správní orgány dostatečně zjistily a popsaly skutkový stav věci, který mohl důvodně posloužit jako opora pro závěr o spáchání přestupku. Nejprve soud považoval za nutné níže ve stručnosti připomenout znění zákona o archivnictví ve znění účinném od 24. 4. 2019 do 23. 7. 2021 (jedná se o účinné znění v době skončení páčání trvajícího přestupku, tj. rok 2021, kdy došlo k odevzdání pamětní knihy příslušnému archivu).
13. Podle § 3 odst. 1 platí, že „[p]ovinnost uchovávat dokumenty a umožnit výběr archiválií mají [...] f) územní samosprávné celky, [...]. Dokumentem se přitom dle § 2 písm. e) rozumí, cit.: „každá písemná, obrazová, zvuková nebo jiná zaznamenaná informace, ať již v podobě analogové či digitální, která byla vytvořena původcem nebo byla původci doručena.“ Původcem se dle § 2 písm. d) se přitom rozumí každý, „z jehož činnosti dokument vznikl; za dokument vzniklý z činnosti původce se považuje rovněž dokument, který byl původci doručen nebo jinak předán.“ V § 2 písm. g) je dále uvedeno, že výběrem archiválií se rozumí „posouzení hodnoty dokumentů a rozhodnutí o jejich vybrání za archiválie a zařazení do evidence archiválií.“
14. Podle § 3 odst. 3 mají „[P]ovinnost uchovávat dokumenty a umožnit výběr archiválií mají dále právní nástupci veřejnoprávních a soukromoprávních původců, jde-li o dokumenty, ke kterým měli tuto povinnost již tito původci.“
15. Podle § 6 provádí výběr archiválií archiv v rámci skartačního řízení nebo mimo skartační řízení.
16. Podle § 7 odst. 1 platí, že „[v]ýběr archiválií ve skartačním řízení provádí příslušný archiv z dokumentů veřejnoprávního původce, z dokumentů jeho právního předchůdce a z dokumentů soukromoprávního původce, má-li zřízen soukromý archiv.“
17. Podle § 8 odst. 1 se skartační řízení provede v kalendářním roce následujícím po uplynutí skartační lhůty dokumentu. V odst. 2 je uvedeno, že „[s]kartační řízení se provádí na základě skartačního návrhu. Skartační návrh zašle subjekt uvedený v § 7 odst. 4 příslušnému archivu k posouzení a k provedení výběru archiválií.“
18. Přestupku podle § 74 odst. 10 se dopustí původce nebo jeho právní nástupce tím, že „neprovede skartační řízení nebo neumožní dohled na provádění skartačního řízení a výběr archiválií ve skartačním řízení.“

19. Ve výše citovaných ustanoveních zákona o archivnictví stanoví zákonodárce původci řadu povinností spojených s uchováváním dokumentů, které se dostanou do dispozice původce vznikem dokumentu, nebo jeho předáním či doručením. Původce je tedy povinen uchovávat dokumenty, ať už jde o dokumenty vzniklé z činnosti původce, či z činnosti jeho právních předchůdců. Vzhledem k výše uvedeným ustanovením je nutno konstatovat, že žalobce beze sporu měl povinnost uchovávat dokumenty významné hodnoty, které vznikly za jeho činnosti, případně za činnosti jeho právního předchůdce, či mu byly jinak předány. To platí i ve vztahu k pamětní knize, kterou měl žalobce důsledně uchovávat tak, aby bylo možné dohledat, kde se právě nachází. Bez plnění řádné evidence dokumentů není možné sledovat plynutí skartační lhůty a navrhnout dokumenty ke skartačnímu řízení, jak zákon požaduje. Ve smyslu § 8 odst. 2 zákona o archivnictví má **původce totiž také povinnost učinit skartační návrh příslušnému archivu** ve vztahu k dokumentům, u kterých uplynula skartační lhůta. Pokud tak původce neučiní, příslušný správní orgán jej může postihnout za spáchání přestupku podle § 74 odst. 10 zákona o archivnictví, podle kterého se původce nebo jeho právní nástupce dopustí přestupku tím, že neprovede skartační řízení nebo neumožní dohled na provádění skartačního řízení a výběr archiválií ve skartačním řízení. Mezi stranami přitom není sporné, že v roce 2007 žalobce pamětní knihu nenavrhoval ke skartačnímu řízení, ačkoliv v daném roce uplynula u pamětní knihy skartační lhůta (plynutí lhůty žádný z účastníků nespороval). **Z toho plyne logický závěr, že žalobce projednávaný přestupek spáchal.**
20. **Výše uvedené nemůže vyvrátit ani námitka žalobce, že v roce 2014 došlo ke ztrátě knihy.** Starosta žalobce vypověděl, že místo uložení pamětní knihy minimálně od roku 2014 mu nebylo známo, a dokonce sdělil, že nevěděl o existenci této knihy z důvodu změny vedení města v roce 2014, přičemž se o pamětní knihu začal zajímat až v souvislosti s kontrolou prováděnou v roce 2018. Bývalý ředitel Státního okresního archivu Havlíčkův Brod pan PhDr. L. M. vypověděl dne 22. 6. 2021 (č. l. 57 správního spisu), že je s celou věcí obeznámen, neboť se v minulosti účastnil kontrol u žalobce (v 90. letech a v roce 2011). Měl možnost si ověřit, že předmětná kniha byla v roce 2011 uložena u žalobce. Zároveň tvrdil, že bývalý starosta žalobce J. R. se v minulosti bránil zaevidování pamětní knihy do fondu města Habry, kdy v důsledku zaevidování by došlo ke změně vlastnictví knihy z obce na stát. Vypověděl, že s J. R. nicméně v roce 2011 uzavřeli tzv. gentlemanskou dohodu, že až bude odcházet z funkce, pamětní knihu do fondu předá, což se nestalo. Paní Mgr. R. S. potvrdila, že první kontrola v roce 1999 upozornila obec, že má v držení cennou archiválii, dále v roce 2011 ji viděla a bylo slíbeno, že tehdejší starosta po odchodu z funkce knihu předá. Dále vypověděla dne 4. 5. 2021 (č. l. 34 správního spisu), že pamětní knihu viděla v roce 2011 naposledy. Nakonec bylo zjištěno, že pamětní kniha byla nalezena v roce 2021 před budovou obecního úřadu, kam ji umístila neznámá osoba.
21. Soud v této souvislosti připomíná, že pamětní kniha měla být navržena ke skartaci již v roce 2007 a k údajné ztrátě mělo dojít až v roce 2014. Je nutno odmítnout žalobní argumentaci, kterou žalobce odděluje správní odpovědnost za přestupek nového vedení města od správní odpovědnosti za skutečnosti, které se udály před rokem 2014 za starého vedení města. Žalobce totiž uvádí, že nové vedení města o umístění pamětní knihy nevědělo od roku 2014, a proto neprovedl skartační řízení. Toto rozdělení odpovědnosti nicméně není v oblasti správního trestání možné. Žalobce je územně samosprávným celkem a tedy původcem, který je povinen jemu předané dokumenty uchovávat a řádně je evidovat i při změně vedení, a to tím spíše pokud se jedná o dokumenty značné hodnoty. Žalobce je tedy odpovědný za to, že

před rokem 2014 neprovedl skartační návrh. Nelze akceptovat námitku žalobce, že o knize neměl povědomí, neboť ze svědeckých výpovědí vyplynulo, že v roce 2011 (tj. 4 roky po uplynutí skartační lhůty) knihu pracovníci okresního archivu u žalobce fyzicky spatřili a stále nebyla navržena ke skartačnímu řízení. Změna vedení města odpovědnosti územně samosprávného celku přitom nezbavuje. Soud se z výše uvedených důvodů ztotožnil se závěry správních orgánů a uzavřel, že tvrzená ztráta pamětní knihy kolem roku 2014 neměla vliv na otázku, zda došlo ke spáchání přestupku ze strany žalobce, který měl jako původce povinnost pamětní knihu řádně evidovat podle zákona o archivnictví a navrhnout ji ke skartačnímu řízení již v roce 2007, kdy uplynula skartační lhůta. Bylo prokázáno, že v této době si žalobce byl vědom, že taková kniha existuje a měl ji též k dispozici. **Námitka ohledně ztráty pamětní knihy v pozdějších letech je tedy bezpředmětná, neboť nevysvětluje, proč žalobce nenavrhл knihu ke skartaci v letech 2007 až 2013, jak mu zákon ukládá.**

22. Správní orgán proto správně a výstižně vysvětlil, že ze strany žalobce došlo ke spáchání přestupku podle § 74 odst. 10 zákona o archivnictví, neboť pamětní knihu nenavrhл ke skartačnímu řízení v roce 2007, ačkoliv tak mohl a měl učinit. Soud shledal tyto závěry správních orgánů o spáchání přestupku za opodstatněné. Námitku nedostatečně zjištěného skutkového stavu bylo tudíž nutno odmítnout, neboť požadavkům na kvalitu odůvodnění správního rozhodnutí správní orgány vyhověly. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu, viz například rozsudek ze dne 16. 6. 2006, č. j. 4 As 58/2005-65, platí, že z rozhodnutí správního orgánu musí být mimo jiné patrné, *„proč správní orgán považuje námitky účastníka za liché, mylné, nebo vyvrácené, které skutečnosti vzal za podklad svého rozhodnutí, proč považuje skutečnosti předestírané účastníkem za nerozhodné, nesprávné, nebo jinými řádně provedenými důkazy vyvrácené, podle které právní normy rozhodl, jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů“*. Správní orgány přitom dostatečně vysvětlily ve správních rozhodnutích, že staré vedení města projevovalo neochotu pamětní knihu archivu vydat, a to dlouhodobě, což vyplynulo z výpovědí svědků. Tento poznatek nasvědčuje tomu, že město vědomě nenavrhlo ke skartaci pamětní knihu a postupovalo tak v rozporu se zákonem. Nález pamětní knihy v roce 2021 též svědčí o nesvědomitém přístupu k evidenci hodnotných dokumentů. Žalovaný správně uvedl, že původce má *„v každém okamžiku existence svých (tj. vlastních ale i doručených) dokumentů vědět, kde se tyto nachází - vykonává-li řádně spisovou službu v souladu s právními předpisy z této oblasti.“* Soud tedy považuje úvahy správních orgánů za srozumitelné a dostatečné, přičemž zákonné požadavky na náležité zjištění skutkového stavu splňují. Správní orgán I. stupně provedl obsáhlé dokazování, které výše zjištěný skutkový stav jednoznačně podporuje. Dokazování zahrnovalo tyto listiny a dokumenty: protokol o kontrole s č. j. MZA 62/2019 ze dne 11. 3. 2019, dopis obviněného s názvem *„Informace o přijetí opatření k nápravě zjištěných nedostatků“* ze dne 11. 7. 2019, oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, usnesení o odložení, usnesení PČR KŘP ÚO Havlíčkův Brod ze dne 17. 6. 2021, č. j. KRPJ-55764-10/TČ-2021-161671, výpověď zástupce žalobce, svědecké výpovědi svědků Mgr. M. K., Mgr. R. S., PhDr. L. M. a diplomová práce H. M.
23. Na tomto místě soud považoval za vhodné doplnit, že ztráta pamětní knihy v roce 2014 mohla být rozhodující skutečností pouze ve vztahu k **časovému vymezení** přestupku (nikoliv ve vztahu k odpovědnosti za spáchání přestupku), neboť vyvolání protiprávního stavu v roce 2007 odcizení knihy nijak neovlivňuje. Vzhledem k tomu, že tato otázka mohla mít vliv na **individualizaci trestu**, a zároveň žalobce namítal, že o knize nevěděl v důsledku jejího odcizení, soud se jí zabýval. Z výpovědi svědků vyplynulo, že pamětní kniha se

skutečně nenacházela v trezoru v kanceláři starosty žalobce minimálně od roku 2014 až do jejího nalezení v roce 2021, a to za okolností, které nebyly jednoznačně prokázány (pamětní knihu neznámá osoba ponechala v roce 2021 před budovou obecního úřadu). Nicméně z provedeného dokazování vyplynulo, že pamětní kniha byla fyzicky uložena u žalobce v době uplynutí skartační lhůty a také v roce 2011, kdy pracovníci okresního archivu její přítomnost ověřili v rámci kontroly. Pokud žalobce tvrdí, že došlo k její ztrátě kolem roku 2014, soud není přesvědčen, že by žalobce vynaložil veškeré úsilí, aby přestupku, tedy odstranění protiprávního stavu, zabránil. Žalobce navíc nepředložil žádnou argumentaci, která by jeho tvrzení o vyvinění podporovala. Primárně je to žalobce, který je jako původce povinen evidovat náležitě dokumenty, aby k jejich ztrátě nedocházelo. Uspokojivému plnění zákonných povinností nedostál, protože ztráta knihy z důvodu nedůsledné evidence prošla bez povšimnutí. Změna vedení města přitom není ospravedlňujícím důvodem pro nedostatečnou péči při uchovávání dokumentu, aby bylo možné se odvolávat na nevědomost o její existenci.

24. Dále pokud s žalobcem bylo jednáno o pamětní knize v roce 2011 a tato byla fyzicky přítomna v kanceláři starosty, žalobce musel být zpraven o její existenci a tedy si musel být i vědom, že páchá přestupek, pokud ji ke skartačnímu řízení nenavrl. Pokud později došlo ke ztrátě dokumentu, je sice pravda, že ztrátový dokument podle § 9 odst. 2 vyhlášky č. 259/2012 Sb. se primárně nevztahuje na neúřední dokumenty, které byly původci doručeny, nicméně to neznamena, že žalobce nemusí postupovat svědomitě při uchovávání svých historických dokumentů, které mu byly předány. Původce má povinnost evidovat dokumenty tak, aby věděl o jejich umístění a aby bylo zajištěno jejich řádné uchovávání. V případě ztráty měl žalobce postupovat svědomitě a případně nahlásit její odcizení Policii ČR. Úkony trestního řízení však byly prováděny na základě trestního oznámení správního orgánu. Celkový kontext případu tedy naznačuje, že ztráta knihy se udála za nevyjasněných okolností a žalobce projevil laxní přístup při uchovávání pamětní knihy. Nebylo tedy nijak prokázáno, že by žalobce vynaložil veškeré úsilí, aby došlo k jeho liberaci z objektivní odpovědnosti za přestupek podle § 21 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich ve vztahu k časovému období páchání přestupku od roku 2014 do roku 2021. V otázce liberace však žalobce blíže neargumentoval, kromě tvrzení, že knihu neměl k dispozici a nemohl ji archivu předat. **Proto soud nepřisvědčil žalobci, že by ztráta pamětní knihy jakkoliv vyvíňovala žalobce z páchání přestupku v pozdějších letech a časové vymezení přestupku by snad bylo v tomto ohledu nesprávné.** Stejně tak nezpochybňuje zjištění skutkového stavu tvrzení žalobce, že ani autoři akademických prací neměli pamětní knihu k dispozici. Tuto skutečnost dále netřeba rozvádět v rámci dokazování, neboť žalobce měl o umístění knihy vědět a důsledně ji uchovávat.
25. Dále žalobce v bodě III žaloby vytýkal, že okresní archiv měl několik možností, kdy mohl provést výběr archiválie a že přestupkové řízení mělo být zahájeno nejpozději v roce 2014, kdy se okresní archiv dohodl s bývalým starostou, že po skončení jeho funkce knihu předá. K tomu je nutno uvést, že skutková podstata přestupku dle § 74 odst. 10 zákona o archivnictví má charakter trvajících přestupku, čímž se již zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 9. 11. 2021, č. j. 10 As 258/2021-34, cit.: „[k] námitce promlčení NSS uvádí, že v nynějším případě se jedná o trvajících přestupek ve smyslu § 8 zákona o odpovědnosti za přestupky“. Podle § 8 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich je trvajících přestupek „*takový přestupek, jehož znakem je jednání pachatele spočívající ve vyvolání a následném udržování protiprávního stavu nebo jednání pachatele spočívající v udržování protiprávního stavu,*

který nebyl pachatelem vyvolán.“ Pro trvající přestupky je charakteristická především ta skutečnost, že není spáchán jednorázově, ale v určitém časovém úseku. K běhu promlčecí lhůty u trvajících přestupků se vyjádřil Nejvyšší správní soud například v rozsudku ze dne 30. 7. 2014, č. j. 8 As 33/2014-39, bod 20, kde uvedl, že trvající přestupky „se posuzují jako jediné jednání, které trvá tak dlouho, dokud pachatel udržuje protiprávní stav; jde tedy o jediný skutek a jediný delikt, který je ukončen teprve okamžikem odstranění protiprávního stavu. Trvající delikt se proto počíná promlčovat teprve od okamžiku ukončení trestné činnosti.“ Žalobce má sice pravdu, že okresní archiv při kontrole v roce 2011 již mohl neprodleně zahájit správní řízení, neboť se při ní dozvěděl, že pamětní kniha nebyla ke skartačnímu řízení doposud navržena, přičemž v tomto případě otálení se zahájením řízení představovalo velmi laxní a nežádoucí přístup. Nicméně to samo o sobě nezpůsobilo promlčení odpovědnosti za přestupek, nevyloučilo trestnost žalobcova jednání ani nezaložilo oprávněné očekávání žalobce, že postupoval v souladu se zákonem. Odpovědnost za spáchaný přestupek totiž nese žalobce, který musí mít povědomí o svých zákonných povinnostech, přičemž k odstranění protiprávního stavu došlo až v roce 2021 (okamžik nalezení a odevzdání knihy archivu), odkdy počíná běžet lhůta pro promlčení trvajícího přestupku. Správní orgán však musí dbát na to, že správní trestání je založeno na principu oficiality a správní orgán má tak povinnost zahájit správní řízení, jakmile zjistí, že nastala skutečnost předvídaná zákonem (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 4. 2021, č. j. 5 As 40/2020-46, náleží Ústavního soudu ze dne 8. 10. 2002, sp. zn. II ÚS 586/02). V konečném důsledku je to však původce, kdo musí navrhnout dokument ke skartaci a je za učinění či neučinění návrhu odpovědný.

26. **Ani z pohledu ukládání trestu soud nezjistil žádný zjevný exces ze strany správního orgánu.** Platí, že podle § 65 odst. 3 s. ř. s. se může ten, jemuž byl správním rozhodnutím uložen trest za správní delikt, žalobou domáhat upuštění od trestu nebo jeho snížení v mezích zákonem dovolených, **nicméně žalobce v tomto ohledu neposkytl žádné konkrétní námitky** a soud sám neshledal, že by správní orgán uložil zjevně nepřiměřenou sankci. Z ustálené judikatury správních soudů vyplývá, že stanovení výše pokuty za správní delikt se děje ve sféře volného správního uvážení správního orgánu, tedy v zákonem dovolené volnosti správního orgánu rozhodnout ve vymezených hranicích, resp. volit některé z více možných řešení, které zákon dovoluje (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 11. 2023, č. j. [3 As 149/2022-49](#), body 22 a 23, ze dne 2. 11. 2023, č. j. [8 As 143/2022-44](#), body 32 a 33, ze dne 10. 5. 2023, č. j. [6 As 66/2022-39](#), bod 17, a tam uvedená judikatura). V rámci moderačního práva soud zkoumá, zda u rozhodnutí, které z hlediska zákona obстоjí, nedošlo k excesu při individualizaci trestu, tedy zda a jak bylo přihlédnuto ke všem specifikům konkrétního případu a zda byl v rámci zákonné sankce pachateli uložen takový druh trestu a v té výměře, která splní účel trestu a není zjevně nepřiměřená. Soud upozorňuje, že nemá pravomoc hledat ideální výši trestu, nicméně zákonným požadavkem pro soudní moderaci správního trestu je, aby správním orgánem uložený trest byl zjevně nepřiměřený. Zjevně nepřiměřený je přitom takový trest, který je zjevně neadekvátní okolnostem konkrétního případu.
27. Žalovaný se v projednávané věci věnoval okolnostem případu, přihlédl k významu chráněného zájmu, míře škodlivosti jednání, postavení obviněného, délku doby páchaní přestupku a historickou a finanční hodnotu dokumentu. Žalovaný uložil žalobci přestupek ve třetině zákonné sazby, neboť také shledal, že žalobce se doposud porušil zákona

nedopustil a pamětní kniha byla nakonec nalezena a předána. Za přestupek podle § 74 odst. 10 lze přitom uložit nanejvýš pokutu ve výši 200 000 Kč. Žalobci byla původně uložena správním orgánem I. stupně sankce ve výši 80 000 Kč. Žalovaný však následně výši pokuty snížil na 60 000 Kč (tj. cca ve třetině zákonné sazby), která nevybočuje z obecné představy spravedlnosti, byla uložena v zákonném rozmezí a správní orgán dodržel zásady pro ukládání trestu a zvážil hlediska pro jeho individualizaci. Pro úplnost lze pouze doplnit, že správní orgán ne zahájil neprodleně správní řízení o přestupku, ačkoliv věděl, že je udržován protiprávní stav. Na druhou stranu sám žalobci vytýká dlouhodobost udržování trvalého přestupku. Správní orgán měl správně správní řízení zahájit již v roce 2011 při kontrole, kdy se dozvěděl o podezření, že je páchán přestupek. Ačkoliv takový postup nezaložil nezákonnost rozhodnutí, mohly by být v některých případech důvodem pro moderaci pokuty správním soudem. Soud však zjevný excés ve výši pokuty neshledal a k moderaci tak nemohl přistoupit. Je totiž současně pravda, že žalobce věděl o tom, že jedná nezákonně již minimálně od roku 2011. Soud uzavřel, že při ukládání pokuty byly splněny podmínky pro její uložení, správní orgán její výši náležitě a srozumitelně odůvodnil a nedošlo k překročení obecných mezí daných základními principy platného právního řádu (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2005, č. j. 4 As 47/2004-87).

V. Závěr a náklady řízení

28. Soud tedy shledal námitky žalobce neopodstatněnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
29. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl na základě § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 15. srpna 2025

Zuzana Bystřická v.r.
předsedkyně senátu